

LBRIS

We know
books

Sarah Wynn-Williams, *Careless People: A Cautionary Tale of Power, Greed, and Lost Idealism*

First published in the US 2025 by Flatiron Books, an imprint of Macmillan Books

First published in the UK 2025 by Macmillan, an imprint of Pan Macmillan

Copyright © Sarah Wynn-Williams 2025

All rights reserved.

Some names have been changed.

© 2025 by ALICE BOOKS, pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate.

Redactare: Casian Gămănuț

Corectură: Lucia Popovici

ALICE BOOKS

Valea Lupului, Iași

www.alicebooks.ro

hello@alicebooks.ro

Telefon: 0751 54 02 02

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WYNN-WILLIAMS, SARAH

Nepăsătorii: o lecție amară despre putere, lăcomie și idealuri pierdute /

Sarah Wynn-Williams; trad. din lb. engleză și note de Bogdan Ghiurco. – Valea

Lupului: Alice Books, 2025

ISBN 978-630-6676-55-2

I. Ghiurco, Bogdan (trad.; note)

821.111

Sarah Wynn-Williams

Nepăsătorii

O lecție amară despre putere, lăcomie și idealuri pierdute

Traducere din limba engleză
și note de Bogdan Ghiurco

2025

Cuprins

Prolog.....	11
1. Speranță naivă.....	19
2. Pledoarie pentru revoluție.....	33
3. Va fi distractiv.....	48
4. Auf Wiedersehen, trecut.....	60
5. Cărticica roșie.....	64
6. Care este cauza noastră?.....	70
7. Fă-l să se simtă bine.....	81
8. La fundul sacului.....	91
9. Lady McNugget.....	109
10. Doar vești bune.....	121
11. Pe drum.....	134
12. Cineva.....	140
13. Sindromul Stockholm.....	147
14. Cinci coloniști și un miliardar în Catan.....	150
15. O cerere simplă.....	159
16. Vezi-ți de drum.....	166
17. Going Down in a Blaze of Glory.....	171
18. Cod roșu.....	178
19. PAC-Man.....	189
20. Alunecarea spre autocrație.....	195
21. Timpul miliardarului.....	203

22. Jocurile foamei pentru cei 0,001%	209
23. Trebuie să ne asigurăm că drăcia asta zboară	222
24. Ora Californiei	231
25. Muppets și monseniorii	234
26. Vrăjitoarea cea rea din vest	248
27. Tactici de bătaș de cartier	253
28. Implică-te și culcă-te	263
29. Cetățeanul Sanchez	272
30. O expresie impasibilă	276
31. O poveste înduioșătoare	282
32. La ce să nu te aștepți când aștepți un copil	289
33. Chiar trebuie să discutăm despre asta?	301
34. Alegerile Facebook	309
35. Adevărul înfurie	314
36. Rosebud	336
37. Un om din popor	348
38. Să mănânce cozonac	353
39. Facebook Feminist Fight Club	359
40. Salutări din Beijing	365
41. Partenerul nostru chinez	371
42. Cu tot respectul, domnule senator	378
43. Mișcă-te repede, chiar dacă încalci legea	386
44. Targetare emoțională	400
45. Peștele de la cap se împute	407
46. Myanmar	415
47. Chiar nu trebuia să se ajungă aici	433
48. Doar afaceri	445
Epilog	449
Mulțumiri	457

Prolog

Suntem în mijlocul unor ruine arheologice undeva pe coasta panameză. Eu, doi tipi cu care lucrez, câteva grupuri de oameni aproape goi și Mark Zuckerberg. Mark e vizibil nemulțumit. Este Summitul Americilor din 2015, o reuniune internațională a liderilor mondiali. Dineul le este rezervat – cu excepția lui Mark – șefilor de stat din mai multe țări: Brazilia, Columbia, Cuba, Canada, Statele Unite și alte treizeci și ceva de națiuni. I-am făcut rost lui Mark de o invitație pentru că încerc de ceva timp să-l conving că e important să stabilească relații cu acești oameni.

Dar, dintr-un motiv sau altul, suntem singurii prezenți la această petrecere.

Printre ruine, sub cerul apăsător, cu nori joși, se întinde un covor roșu, slab luminat de focurile care ard ici-colo. De-a lungul lui se află gărzi îmbrăcate în costume de epocă, cu gulere plisate și pantaloni colorați de mătase, înarmați cu săbii și un fel de topoare. Pe lângă ei, sunt oamenii goi care – la o privire mai atentă – văd că sunt de fapt semidezbrăcați,

purtând niște costume vechi, foarte scurte, de culoarea pielii. Într-o parte, un grup de oameni cu snopi în mână, înfășurați doar cu o fâșie de pânză în jurul mijlocului. Ceva mai încolo, niște personaje cu straie care amintesc de un soi de Ku Klux Klan primordial. Tot acest peisaj în fața unor fortificații antice, pe locul celei mai vechi așezări europene de pe coasta Pacificului a Americilor.

— Ce caută oamenii ăștia goi la un dineu de stat? șoptește Mark.

— Sincer, spun eu, căutând un răspuns cât de cât plauzibil, nu știu ce să-ți răspund. Este primul meu dineu de stat cu oameni goi.

Înaintăm anevoie pe covorul roșu care pare să nu se mai termine, trecând pe lângă tot felul de ritualuri, schimburi, lupte și alte ciudățenii, iar tipii de la Facebook care mă însoțesc își feresc privirea din cauza goliciunii. Dar și din cauză că de fiecare dată când ne uităm direct la figuranții fără costum, aceștia ne privesc țintă în ochi. E tulburător.

Ajunși în zona meselor, complet goală, îmi dau seama imediat cine unde este așezat și situația e îngrozitoare. Fiindcă nu este șef de stat, Mark a primit loc între două persoane care par a fi niște rude oarecare ale președintelui statului Panama. Sau poate sunt miniștri, cine știe, și încerc să-i caut pe Google, străduindu-mă în același timp să mă prefac că totul este perfect normal în seara asta, numai că, bineînțeles, n-am niciun pic de semnal, pentru că ne aflăm între niște ruine arheologice pe coasta panameză.

Văzând că nu prea am alte opțiuni, schimb cu nonșalanță cartonașul cu numele lui Mark cu cel al unui președinte obscur, de la o masă mai bună. În timpul schimbului, pitesc cartonașele în poșetă ca să nu observe personalul care a început să se învârtă prin zonă, apoi răsuflet ușurată și îi anunț pe cei din echipă ce am făcut.

— Vrea să stea lângă Castro, spune Javi.

— Nici nu se pune problema, răspund eu.

Dintre toți colegii din seara asta, Javi e preferatul meu: Javier Oliven, responsabilul cu „creșterea” la Facebook, adică cel care trebuie să atragă miliardele de oameni care încă nu s-au înscris pe platformă. Este un spaniol relaxat și unul dintre puținii oameni din conducerea superioară care are simțul umorului.

După ce încep să sosească, în sfârșit, șefii de stat, treaba mea este să mă ocup de „tête-à-tête-uri”. Am lucrat anterior într-o ambasadă, iar tête-à-tête-urile înseamnă să tragi deoparte persoana cu care vrei să vorbești. Mark așteaptă la marginea mulțimii, neîncrezător în tot acest demers. La Facebook sunt responsabilă cu politica internațională și, ca munca mea să aibă greutate, trebuie să-l conving pe Mark să se implice în problemele și politicile cu care Facebook se confruntă și pe care le creează în lume. Pe scena internațională există situații în care doar CEO-ul poate acționa. Doar că CEO-ul nostru nu vrea. Mark este profund sceptic față de tot ce se întâmplă. Și, în mod evident, nu îi face nicio plăcere.

Prima mea țintă este prim-ministrul Canadei, Stephen Harper. Trag adânc aer în piept, îmi iau inima în dinți și mă apropii.

— Bună seara, domnule prim-ministru Harper, spun. Sunt Sarah Wynn-Williams, de la Facebook. Vă amintiți de mine din discuțiile despre centrul de date și confidențialitate.

Nu este cea mai inspirată introducere, recunosc, dar nu am altă replică și, da, cam sar calul cu „vă amintiți de mine”. Nu ne-am întâlnit niciodată personal, iar dacă chiar ține minte negocierile pentru centrul de date, cred că a rămas cu impresia că i-am tras pe sfoară guvernul. Facebook a obținut de la ei o serie de concesiuni, ca apoi să construiască centrul de date în Iowa.

URDIS We know

Mă privește lung, ca pe o bătătură din talpă. Cu coada ochiului îl zăresc pe Javi, care este vizibil ușurat că eu sunt cea nevoită să tragă deoparte șefii de stat pentru Mark.

— De fapt, sunt aici cu Mark Zuckerberg.

Ezit puțin. Chipul lui nu trădează nimic.

— Mă întrebam dacă nu vreți să faceți cunoștință cu el.

— Nu, spune cu hotărâre premierul Harper. Nu vreau.

Aud un „Oooooof” dezamăgit lângă mine și în clipa următoare îmi dau seama că Javi l-a adus cu el pe Mark, care se află chiar lângă mine în mijlocul schimbului de replici. Prim-ministrul Harper se retrage printre ceilalți șefi de stat. Eu și Mark rămânem nemișcați, privindu-ne unul pe celălalt. Mă întorc spre Javi, care anunță:

— Mă duc să iau câte un mojito pentru fiecare.

Și se îndreaptă spre bar, lăsându-ne pe mine și pe Mark într-o tăcere apăsătoare.

— Mie adu-mi unul dublu, strig în urma lui.

Pe tot parcursul cocktailului, liderii politici ne evită. Nimeni nu se apropie de Mark. Nu e obișnuit să fie ignorat. De obicei, este asaltat de oameni, care îl consideră cea mai interesantă prezență din încăperea. Acum stă stânjenit în mijlocul petrecerii de fițe ca un pește pe uscat. Toți trei dăm pe gât mojito-urile și îl trimitem pe Javi să aducă altele.

Mă duc să mă asigur că Mark nu și-a pierdut locul la masă și îmi dau seama că m-au prins cu mâța-n sac: cartonașele au fost puse la loc. Încerc iarăși să fac schimb, de data aceasta cu un președinte și mai puțin cunoscut, dar rămân lângă masă și privesc cum, în câteva minute, personalul aranjează totul ca la început. Luminile încep să se estompeze, semn că s-a terminat cocktailul și urmează cina, așa că îi explic repede lui Mark cum stă treaba.

— Trebuie să mai rămân? mă întrebă cu seriozitate.

— Nu, îi răspund, conștientă de cât de ciudată a fost deja seara lui.

— Atunci hai să plecăm.

Dar chiar în acea clipă, toate luminile se sting, cu excepția unui reflector îndreptat spre un tunel din apropiere pe care năvălește un șir de cai împodobiiți cu mătăsuri colorate, călăriți de artiști în costume elaborate.

Cum naiba ieșim de aici?

Nu putem s-o luăm înapoi pe interminabilul covor roșu. La capătul lui se află o armată de jurnaliști, iar presa internațională nu trebuie să-l vadă pe Mark Zuckerberg cum dă bir cu fugiții de la un dineu oficial. Totuși, altă ieșire vizibilă nu există. Cu excepția covorului roșu și a tunelului pe care ies caii, suntem înconjurați de ruine și fortificații.

Președintele statului Panama se ridică și îi îndeamnă pe toți să ia loc. Arunc o ultimă privire în jur și fac o alegere dezastuoasă, strigând spre Mark și colegii de la Facebook:

— Fugiți! După mine!

Mă reped spre gura tunelului din care ies caii. Mă gândesc că, dacă vin de undeva, trebuie să existe și o ieșire. Dar abia când zăresc spaima de pe chipurile lui Javi și Mark care mă depășesc în fugă, în timp ce eu mă chinui să alerg pe tocure, înțeleg cât de gravă este greșeala mea. Caii ne ocolesc, părând la fel de speriați ca noi și, probabil, deloc pregătiți să vadă un tânăr CEO din industria tech năvălind asupra lor prin tunelul castelului, bisericii, fortului în ruină sau cine știe ce o fi locul ăla. E nebunie curată. Tropotul copitelor, fâlfăitul cozilor și mătăsurilor trec șuierând pe lângă noi și simțim trupurile calde ale animalelor, panica, respirația încinsă și exclamațiile de surpriză în spaniolă. Apoi, pe neașteptate, ca prin minune, tunelul se termină. Ieșim de cealaltă parte, în beznă.

Mă aplec de mijloc ca să-mi trag sufletul și ca să nu fiu nevoită să mă uit la Mark, dar mai ales pentru că habar n-am care sunt măsurile de securitate pentru o adunare cu atâția lideri de stat și mi-e teamă că, dintr-o clipă în alta, vom fi doborâți de lunetiști.

În cele din urmă, când îndrăznesc să ridic capul, văd că ne aflăm în mijlocul unui câmp uriaș, lângă un zid vechi și câțiva cai cu veșminte de mătase, care strălucesc în lumina lunii. Mark îmi zâmbește istovit. Fără să avem altă opțiune, pornim prin întuneric, traversând câmpurile în hainele noastre elegante, de invitați la un dineu oficial, fără semnal pe telefon și fără cea mai vagă idee despre locul în care ne aflăm. Știm doar că suntem în Panama. Străbatem pustietatea întunecată, parcă nesfârșită, în speranța că vom ajunge la un drum. Într-un târziu, reușesc să prind o liniuță de semnal pe telefon și chem o mașină. Când dispecerul mă întreabă unde să o trimită, răspund:

— Sincer, habar n-am.

Mark aude și începe să râdă, iar ceilalți i se alătură cu reținere.

Așa au decurs, în esență, primii mei ani la Facebook. Ne-am avântat în tot felul de proiecte care nu s-au desfășurat întotdeauna așa cum ne-am așteptat. Am lucrat acolo șapte ani și, dacă ar fi să rezum această perioadă într-o singură frază, aș spune că a început ca o comedie dătătoare de speranță și s-a sfârșit în beznă și regret. M-am numărat printre oamenii care i-au consiliat pe cei din vârful companiei – Mark Zuckerberg și Sheryl Sandberg – în timp ce născociau modul în care urmau să relaționeze cu guvernele lumii. Iar în cele din urmă, am privit neputincioasă cum s-au dat pe lângă regimurile autoritare, precum cel chinez, și cum au ajuns să inducă publicul în eroare cu nonșalanță. M-am aflat într-un avion privat

cu Mark în ziua în care a înțeles în sfârșit că, foarte probabil, Facebook l-a adus pe Donald Trump la Casa Albă. Atunci a tras niște concluzii amare. Dar în majoritatea zilelor, activitatea în departamentul de politici publice de la Facebook a semănat mai puțin cu un capitol din Machiavelli și mai mult cu supravegherea unor puști de paisprezece ani care au căpătat superputeri și sume colosale de bani, călătorind în toată lumea ca să afle ce le-a adus și le-a cumpărat puterea.

Aceasta e povestea pe care vreau să o spun.

Speranță naivă

Ceea ce m-a dus inițial la Facebook a fost idealismul. Privind acum în urmă, mi-e puțin rușine că spun asta. Se întâmpla în 2009, într-o vreme în care oamenii priveau Facebook cu optimism. Era o perioadă inocentă, în care internetul era încă dătător de speranță.

Îmi vine greu să afirm că am vrut să „salvez lumea” fără să simt nevoia să folosesc ghilimelele, dar exact asta credeam că fac pe la douăzeci și ceva de ani. În acea perioadă, făceam parte din echipa de diplomați a Noii Zeelande de la Organizația Națiunilor Unite.

Am copilărit în Christchurch, o localitate agricolă cam de dimensiunea orașului Lincoln din Nebraska. Este cel mai mare oraș din Insula de Sud. Ca să-ți faci o idee, gândește-te că în fiecare noiembrie are loc așa-numita Zi de Târg, o sărbătoare când toți locuitorii orașului se adună ca să vadă expozițiile de oi, legume, câini și cursele de cai. De asemenea, este o zi în care se bea foarte mult alcool. Ziua de Târg era preferata mea.

Am fost patru frați la părinți. Eu, cea mai mare. Cea responsabilă. Copilăria mea a fost destul de normală, cred, cu excepția momentului în care am fost atacată de un rechin.

Am treisprezece ani. Sunt în vacanță, pe plaja unde familia mea campează an de an. Stau în apă cu o prietenă. Nu îl văd. Îl simt. O forță năprasnică, neașteptată. Atacul rechinului seamănă cu o lovitură de cuțit atașat la un tren de marfă. Când dinții lui pătrund în carne, tot mai adânc, durerea este absolut cumplită.

Își încleștează fălcile în jurul trunchiului meu, chiar deasupra taliei, pe partea dreaptă. Simt cum încearcă să pătrundă în mine, împingând din ce în ce mai adânc și încercând să-mi smulgă abdomenul ca pe o halcă de carne. Sunt captivă. Începe să mă scuture așa cum un câine scutură o jucărie, încercând să mă tragă sub apă. Mă scufund o dată și mă ridic cu efort, apoi a doua oară și a treia oară. La a treia scufundare, înghit apă și îmi dau seama: „Aa, vrea să mă înece. S-ar putea să mă înece”. Credeam că, atunci când te atacă rechinul, mori din cauza mușcăturii, dar acum îmi dau seama că poți fi ucis printr-o metodă la care nu m-am gândit. Sunt în gura lui, strânsă între dinții lui, sub apă. Am nevoie disperată de aer.

Mi se activează instinctul animalic de supraviețuire. Zgârii, lovesc, dau din picioare, trag, fac tot ce îmi stă în putință ca să scap. Este o luptă corp la corp. Mă zbat din răspuțeri ca să scot capul deasupra apei.

Nu știi exact ce fac, dar mișcărilor mele sperie rechinul. Mă lasă și se îndepărtează.

Mă chinui să ajung la țarm și o trimit pe prietena mea după ajutor. Costumul de baie e făcut zdrențe. Cobor privirea și văd două mușcături adânci și o bucată de piele lipsă. Definitiv. Sângele curge cu găleata. Mi-e teamă că acest lucru va atrage

iarăși rechinul sau poate alți rechini, așa că mă grăbesc să ies din apă. Dar de îndată ce ajung în zona puțin adâncă, mă prăbușesc și rămân întinsă acolo, singură, simțind cum se scurge sângele din mine, simțind usturimea sării, simțind gaura din trupul meu.

Nu știi cât timp zac acolo, când își fac apariția niște pescari.

— Te simți bine?

În mod evident, nu mă simt deloc bine. În plus, sunt expusă: rechinul mi-a sfâșiat costumul de baie și am rămas aproape goală. Am doar treisprezece ani. Așa că încerc să le spun că n-am nimic, doar ca să plece. Ei îmi răspund:

— Hmm, nu ni se pare că n-ai nimic.

Iar eu insist:

— Sunt OK. Mă descurc eu, vedeți-vă de drum.

O fi din pricina sângelui sau a costumului de baie făcut fășii, dar cert este că nu mă cred.

— Te scoatem din apă.

Eu insist că n-am nimic, până când, la un moment dat, tac din gură, și ei mă iau în brațe, aproape dezbrăcată, și mă duc pe țarm. Simt că mor de rușine. Spre groaza mea, pe mal începe să se strângă lume. Ajung și părinții mei și mă urcă pe bancheta din spate a mașinii noastre. Plaja este într-o zonă izolată din Noua Zeelandă și nu există niciun spital prin apropiere. Plecăm spre cel mai apropiat oraș, la douăzeci de minute de mers cu mașina.

Nici în oraș nu există spital, așa că telefonăm medicului local ca să își deschidă cabinetul: o clădire joasă, cu un singur nivel. Odată ajunși acolo, toți răsuflesc ușurați, de parcă ce-a fost mai greu a trecut. Atmosfera devine aproape jovială în timp ce tata și doctorul discută despre crichet și planurile de weekend. Tata povestește entuziasmat cum, cu o zi înainte, am încercat să împingem în larg niște balene eșuate pe o plajă

din apropiere și eu am avut grijă de două balene mici pe care le-am botezat Moby și Maybe, neștiind dacă cea mai mică dintre ele va supraviețui. Nimeni nu se grăbește. Nimeni nu mă întreabă ce s-a întâmplat. Doctorul îmi curăță rana, adună pielea din jurul mușcăturilor și o coase, având grijă să nu rateze nicio bucată. Îmi face un vaccin antitetanos și le spune părinților mei că s-ar putea să fiu puțin melodramatică în noaptea următoare din cauza șocului, dar că voi fi bine, sănătoasă. E clar că sunt o luptătoare. Toată lumea râde.

Ne întorcem în camping. Pentru că mă doare – o durere ușoară de la cusături, după cum ne-a spus doctorul –, îmi dau voie să rămân în rulotă, nu sub marchiza unde dorm de obicei cu cei trei frați ai mei. Dar îmi dau repede seama că durerea nu este deloc ușoară. Este usturătoare. Încep să vărs cheaguri de sânge groase, închise la culoare și lipicioase ca zațul de cafea. Presupun că e mucoasa stomacului, deși nu știu mare lucru despre corpul uman. Iau un pahar roșu de plastic ca să le adun acolo și să nu murdăresc interiorul rulotei.

Ceilalți se culcă, dar eu nu reușesc să adorm. Situația se agravează. Simt că ard. Aștept cât pot de liniștită, ca să nu trezesc pe nimeni. După un timp, paharul roșu se umple și trec la altul. Durerea este insuportabilă.

În cele din urmă, îi trezesc pe ai mei.

— Simt că ard pe dinăuntru!

— Culcă-te la loc. O să te faci bine.

Așa trece toată noaptea: eu îi trezesc, iar ei îmi zic că medicul ne-a promis că voi fi bine. Mai târziu, vom afla cu toții ce se întâmplă. Rechinul mi-a perforat intestinul în câteva locuri, „înjunghiindu-mă” de mai multe ori. Sângele și conținutul intestinului se scurg în abdomen și mă otrăvesc. Am septemie, peritonită acută. Într-un târziu, lichidul sangvin toxic îmi inundă corpul și ajunge în plămâni, îngreunându-mi tot mai mult respirația. E ca și cum m-ar sufoca cineva.

Îi trezesc din nou pe ai mei.

— Nu pot să respir. Nu pot să respir. Nu reușesc să trag aer în piept.

Mama – sătulă de trezirile repetate – răspunde pe un ton autoritar:

— Minte trebuie să domine materia. Încetează cu hiper-ventilația.

Aceasta a devenit ulterior o glumă în familie. De atunci, de fiecare dată când unul dintre noi se plânge de ceva, fie că este o răceală, o tăietură sau o apendicită, răspunsul nostru este: „Minte trebuie să domine materia. Încetează cu hiper-ventilația”.

Mai târziu aflăm că plămânul meu stâng a cedat din cauza edemului. Iar cel drept era și el vătămat.

Până dimineață, îmi dau seama că nu mai am puterea să rezist.

Îmi trezesc încă o dată părinții și le spun:

— Mor.

Dar nu reușesc să-i conving. Or, viața mea depinde de capacitatea mea de convingere. Nu am încotro. Nu pot conduce. Nu am telefon. E anul 1993.

În zori, când familia mea se trezește și începe să pregătească micul-dejun, eu abia mai respir. Apoi dau ochii peste cap. Mama mi-a povestit mai târziu că atunci când mi-a văzut albul ochilor, a avut senzația că se surpă pământul sub ea. În sfârșit mă crede. Și vrea să mă ducă imediat la medic.

Din păcate, tata a dispărut ca măgarul în ceață. Complet nepăsător față de gravitatea stării mele, a luat mașina ca să le arate pescarilor costumul meu de baie zdrențuit, poate-poate vor reuși să identifice specia de rechin și, bănuiesc eu, sperând în sinea lui că vor pleca să-l vâneze.

După ce se întoarce, urcăm în mașină. În starea mea – cu un plămân în colaps și cu celălalt umplându-se rapid cu lichid –,